

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมุ่งที่จะศึกษาสถานการณ์เชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2538 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ จำนวน 24 สถาบัน ซึ่งมีจำนวนประชากร 4,592 คน (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 1)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.5 ที่ระดับนัยสำคัญตัวอย่าง 390 คน เพื่อง่ายต่อการเก็บแบบสอบถามในแต่ละสถาบันเป็นจำนวนเต็ม

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ออกเป็น 4 กลุ่มตามภาคที่วิทยาลัยพยาบาลนั้นตั้งอยู่ (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 1)
2. สุ่มตัวอย่างวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แต่ละภาคโดยใช้เกณฑ์ 25% ของประชากร (ประคอง กรรณสูต, 2535) โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) มาภาคละ 1 แห่ง ยกเว้นภาคกลางสุ่มมา 2 แห่ง ทำให้ได้วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในการวิจัยครั้งนี้ 5 แห่ง

3. สุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2538 จากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สุ่มได้ในข้อที่ 2 โดยจะสุ่มให้ได้นักศึกษาชั้นปีละ 30 คน ในกรณีที่วิทยาลัยพยาบาลที่สุ่มมาได้นั้น มีนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี จำนวน 70 - 80 คน และจะสุ่มนักศึกษาให้ได้ชั้นปีละ 20 คน กรณีที่วิทยาลัยพยาบาลที่สุ่มมาได้นั้น มีนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี จำนวน 40 - 50 คน ได้จำนวนนักศึกษาพยาบาลทั้งสิ้น 390 คน (รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างอยู่ในตารางที่ 2)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ชั้นปีละ 130 คน เท่ากัน มีประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ในเรื่องของการที่เคยพบหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวชมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01 - 3.00 คิดเป็นร้อยละ 68.5 (รายละเอียดทั้งหมดอยู่ในตารางที่ 3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์
ปีการศึกษา 2538 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ทั่วประเทศ จำแนกตามภาค

วิทยาลัยพยาบาล	จำนวนนักศึกษาพยาบาล			รวม
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
ภาคเหนือ				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช	75	75	74	224
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง	80	75	73	228
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อัครดิศถ์	50	49	71	170
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา	59	51	49	159
ภาคกลาง				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ	83	72	74	229
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา	40	40	25	105
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า	81	70	71	222
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์	83	76	71	230
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี	89	74	74	237
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี	80	70	76	226
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	76	74	75	225
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท	50	47	49	146
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท	55	52	49	156
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า	50	47	49	146

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วิทยาลัยพยาบาล	จำนวนนักศึกษาพยาบาล			รวม
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	85	75	73	233
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิ์ประสงค์	97	76	71	244
วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	90	75	76	241
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	50	47	49	146
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี	55	50	49	154
ภาคใต้				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา	77	78	68	223
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	60	48	77	185
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส	50	50	50	150
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช	58	49	47	154
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	55	49	55	159
รวม	1,628	1,469	1,495	4,592

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยพยาบาล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	
ภาคเหนือ				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์	20	20	20	60
ภาคกลาง				
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า	30	30	30	90
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์	30	30	30	90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
วิทยาลัยพยาบาล ศรีมหาสารคาม	30	30	30	90
ภาคใต้				
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส	20	20	20	60
รวม	130	130	130	390

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี ประสบการณ์การดูแล ผู้ป่วยจิตเวช และคะแนนเฉลี่ยสะสม

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	130	33.33
ชั้นปีที่ 3	130	33.33
ชั้นปีที่ 4	130	33.33
ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช		
เคยพบหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวช	195	50.00
มีโอกาสศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ และ พฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเวช	123	31.50
เคยดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวช อย่างต่อเนื่อง	72	18.50
คะแนนเฉลี่ยสะสม		
1.01 ถึง 2.00	0	0
2.01 ถึง 3.00	267	68.5
3.01 ถึง 4.00	123	31.5
รวม	390	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 6 ข้อ
2. แบบสอบถาม และแบบวัด ชุดที่ 2 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติ

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 40 ข้อ

3. แบบวัดชุดที่ 3 เป็นแบบวัดเจตคติของนักศึกษาพยาบาล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช
ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ได้จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากการปรึกษา พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากหัวหน้าตึก พยาบาลประจำตึกจิตเวชที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโรงพยาบาลชลบุรี จากอาจารย์พยาบาลในภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี แบบสัมภาษณ์นี้ทั้งหมด 6 ข้อ ดังนี้

1. จากประสบการณ์การทำงาน ท่านพบประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติกรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ทางด้านกฎหมายหรือข้อบังคับในการประกอบวิชาชีพที่ท่านคิดว่าสำคัญที่สุด คือประเด็นปัญหาใด (ที่เกิดขึ้นกับตนเอง หรือเกิดกับบุคคลอื่นก็ได้)
2. ท่านคิดว่า ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรมมีอะไรบ้าง (ตอบเพียง 5 อันดับ ตามที่ท่านคิดว่าจะทำให้เกิดประเด็นปัญหามากเรียงตามลำดับ)
3. ข้อยุติของประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมนี้เป็นอย่างไร
4. ท่านมีความรู้สึก ความคิดเห็น อย่างไรบ้าง ต่อประเด็นปัญหา

เชิงจริยธรรมนี้

5. ท่านมี แนวทาง แนวความคิด ในการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นนี้อย่างไร

6. ท่านมี แนวทางอย่างไรในการที่จะป้องกันมิให้เกิดประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมในลักษณะนี้ขึ้นอีก

ชุดที่ 2 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดขั้นตอนการร่างดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและตำราต่าง ๆ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบมีจำนวน 3 ข้อ ข้อมูลที่ถามเป็นเรื่องของ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช และคะแนนเฉลี่ยสะสม การตอบระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้โดยการเลือกตามระดับการศึกษาของตนเอง ในข้อประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวชกลุ่มตัวอย่างจะต้องตรวจสอบประสบการณ์ของตนเองว่าตนเองเคยมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชมากน้อยเท่าใด คำตอบของแต่ละข้อจะเรียงจากประสบการณ์น้อย ไปถึงประสบการณ์มาก ซึ่งมีอยู่ 3 ระดับ กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกได้ข้อใดข้อหนึ่งเท่านั้นที่ตรงกับประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของตนเองมากที่สุด และในข้อสุดท้ายจะให้กลุ่มตัวอย่างเติมคะแนนเฉลี่ยสะสมของตนเองลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Ajzen และ Fishbein (1980) การสร้างแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 สร้างสถานการณ์เชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช โดยเนื้อหาในสถานการณ์เชิงจริยธรรมนี้ได้จากการนำเอาเครื่องมือ

ชุดที่ 1 คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาใช้ในการสัมภาษณ์โดย มีรายละเอียดดังนี้

1. สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็น บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเกิด

สถานการณ์เชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 20 ท่าน โดยที่แต่ละท่านจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานทางการพยาบาล หรืองานที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ จิตแพทย์ 1 ท่าน นักจิตวิทยา 1 ท่าน พยาบาลประจำตึกจิตเวช 2 ท่าน พยาบาลหัวหน้างาน หัวหน้าตึก ผู้ตรวจการพยาบาล ของโรงพยาบาลจิตเวช 10 ท่าน พยาบาลหัวหน้าตึกฝ่ายกาย 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลสาขาอื่น 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลประจำภาควิชาการพยาบาลสาขาอื่น 2 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก)

2. ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 20 ท่าน ด้วยตนเอง โดยมุ่งรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมรายละเอียดของสถานการณ์เชิงจริยธรรม คือประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นโดยละเอียดท่านละ 1 ประเด็นปัญหา รวม 20 ประเด็นปัญหา ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรมท่านละ 5 ปัจจัย รวม 100 ปัจจัย ตามความบ่อยของการเกิด พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข แนวทางการป้องกันการเกิดประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลอาจจะเล่าสถานการณ์เชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นก็ได้

3. ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 30 - 45 นาที ตั้งแต่ 15 ธันวาคม 2538 ถึง 19 มกราคม 2539 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านได้อนุญาตให้อัดเสียงตลอดการสัมภาษณ์

4. ถอดเทปการสัมภาษณ์

5. วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับ ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางการแก้ไข และแนวทางการป้องกันการเกิดประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมจากบทสัมภาษณ์ที่ถอดเทปของแต่ละประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมแยกออกมาให้ชัดเจน

6. สรุปเหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางการแก้ไข และแนวทางการป้องกันการเกิดประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้เป็นหมวดหมู่

7. จำแนกประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่ได้จากการสัมภาษณ์จำนวน 20 ประเด็นปัญหา ออกเป็นสถานการณ์เชิงจริยธรรม แต่ละด้าน โดยใช้ จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ข้อบังคับว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 ในราชกิจจานุเบกษา การแบ่งลักษณะปัญหาจริยธรรมที่เกิดในการปฏิบัติการพยาบาล และแนวคิดเชิงทฤษฎีในการพยาบาลจิตเวชเป็นแนวทาง

8. จำแนกปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ที่ได้จากการสัมภาษณ์ จำนวน 100 ปัจจัย โดยจำแนกตามสถานการณ์เชิงจริยธรรม

9. นำ เชิงจริยธรรมในสถานการณ์เชิงจริยธรรมซึ่งเป็น

ปัญหาที่พบมากในปัจจุบันโดยเทียบเคียงกับผลการสำรวจของสภาการพยาบาล มาสร้างเป็น สถานการณ์เชิงจริยธรรม 11 สถานการณ์ในแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช โดยสถานการณ์เชิงจริยธรรมในแบบวัดนี้จะต้อง ครอบคลุมสถานการณ์เชิงจริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วย

ระยะที่ 2 สร้างข้อคำถามแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของแต่ละสถานการณ์เชิงจริยธรรมในแบบวัดที่ สร้างขึ้น โดยในข้อคำถามทุกข้อที่สร้างขึ้น จะต้องเกี่ยวข้องกับ และครอบคลุมสถานการณ์เชิง จริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วย ลักษณะของข้อคำถามจะถามถึงความเป็น ไปได้ของความตั้งใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมจริยธรรมในสถานการณ์เชิงจริยธรรม ในแบบวัดที่สร้างขึ้น และจะกระทำหรือไม่กระทำมากน้อยเพียงใด

สามารถสร้างข้อคำถามได้จำนวน 40 ข้อ แยกตามสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1	มีจำนวน 5 ข้อ
สถานการณ์ที่ 2	มีจำนวน 3 ข้อ
สถานการณ์ที่ 3	มีจำนวน 4 ข้อ
สถานการณ์ที่ 4	มีจำนวน 4 ข้อ
สถานการณ์ที่ 5	มีจำนวน 4 ข้อ
สถานการณ์ที่ 6	มีจำนวน 4 ข้อ
สถานการณ์ที่ 7	มีจำนวน 3 ข้อ
สถานการณ์ที่ 8	มีจำนวน 3 ข้อ
สถานการณ์ที่ 9	มีจำนวน 4 ข้อ
สถานการณ์ที่ 10	มีจำนวน 3 ข้อ
สถานการณ์ที่ 11	มีจำนวน 3 ข้อ

(ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

ในแต่ละข้อคำถามในแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ใน การปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เชิงจริยธรรมที่ได้จาก การสัมภาษณ์ด้วย (รายละเอียดดูตารางที่ 5)

แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต

และจิตเวชนี้จะวัด เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ ดังตัวอย่างข้อคำถามดังนี้
 คำถาม ถ้าคุณเป็นพยาบาลในสถานการณ่เชิงจริยธรรมนี้ เป็นไปได้หรือไม่เพียงใด
 ที่ท่านจะ ให้เวลากับผู้ป่วยสำหรับการที่จะรับฟังเพิ่มมากขึ้น

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ น้อย ปาน มาก
 กลาง ทั้ง 2 กลาง

แต่ละระดับมีค่าคะแนนดังนี้

เป็นไปได้	มาก	=	3
เป็นไปได้	ปานกลาง	=	2
เป็นไปได้	น้อย	=	1
ไม่ใช่ทั้งสอง		=	0
เป็นไปไม่ได้	น้อย	=	-1
เป็นไปไม่ได้	ปานกลาง	=	-2
เป็นไปไม่ได้	มาก	=	-3

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติของนักศึกษานพยาบาลต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วย
 จิตเวช เป็นเครื่องมือที่ รุ่งศรี ศรีสุวรรณ (2539) สร้างขึ้นโดยอ้างอิงถึงทฤษฎีการกระทำด้วย
 เหตุผลของ Ajzen และ Fishbein (1980) โดยการยกร่างแบบสอบถามจากผลการสำรวจ
 ความเชื่อต่อผู้ป่วยจิตเวช และความเชื่อต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษานพยาบาล เพื่อหา
 ความเชื่อเด่นชัดที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวชและการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษานพยาบาล โดยใช้แบบ
 สอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาความตรงเชิงโครงสร้าง
 (Construct Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบ ค่าความเที่ยง
 (Reliability) ของแบบวัด ได้ผลเป็นดังนี้

1. แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งมีจำนวน 40 ข้อแบ่งเป็นมาตรวัดเจตคติ
 ต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ และมาตรประเมินเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ มีค่า
 ความเที่ยงเท่ากับ 0.83

2. แบบวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งมีจำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็นมาตรวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ และมาตราประเมินเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

(ตัวอย่างเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค)

เครื่องมือชุดที่ 3 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในส่วนของมาตรวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ และมาตรวัดเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ มีมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ ดังนี้

เป็นไปได้ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ น้อย ปาน มาก
 กลาง ทั้ง 2 กลาง

แต่ละระดับมีค่าคะแนนดังนี้

เป็นไปได้	มาก	=	3
เป็นไปได้	ปานกลาง	=	2
เป็นไปได้	น้อย	=	1
ไม่ใช่ทั้งสอง		=	0
เป็นไปไม่ได้	น้อย	=	-1
เป็นไปไม่ได้	ปานกลาง	=	-2
เป็นไปไม่ได้	มาก	=	-3

เครื่องมือชุดที่ 3 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในส่วนของมาตราประเมินเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ข้อ และมาตราประเมินเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 25 ข้อ มีมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับดังนี้

เป็น -3 ถึง +3 นำค่าเฉลี่ยนี้มาถือว่าอยู่ในระดับใดมีความหมายอย่างไรในระดับคะแนนต่อไปนี้

มากกว่า 2.00 ถึง 3.00 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับสูง

มากกว่า 1.00 ถึง 2.00 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับปานกลาง

มากกว่า 0 ถึง 1.00 หมายถึง มีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับต่ำ

น้อยกว่า 0 ถึง (-1.00) หมายถึง มีความตั้งใจที่จะไม่กระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับต่ำ

น้อยกว่า (-1.00) ถึง (-2.00) หมายถึง มีความตั้งใจที่จะไม่กระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับปานกลาง

น้อยกว่า (-2.00) ถึง (-3.00) หมายถึง มีความตั้งใจที่จะไม่กระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในระดับสูง

3. แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

เมื่อนักศึกษาตอบแบบวัด ชุดที่ 3 ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 แล้ว นำคะแนนของนักศึกษา
แต่ละคน ในมาตรวัดเจตคติ กับมาตรประเมินเจตคติ ต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวนมาตรละ 20 ข้อ
และ ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชจำนวนมาตรละ 25 ข้อ มาคูณกันเป็นรายชื่อคะแนนสูงสุดของแต่ละ
ข้อ จึงมีค่าเป็น -9 ถึง +9 นำค่าคะแนนของผลคูณระหว่างมาตรวัดเจตคติ กับมาตรประเมิน
เจตคติ ต่อผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 20 ค่า มารวมกัน หาค่าเฉลี่ยจำนวนข้อคือ 20 และนำค่าคะแนน
ของผลคูณระหว่าง มาตรวัดเจตคติ กับมาตรประเมินเจตคติ ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชจำนวน 25
ค่า มารวมกันหาค่าเฉลี่ยจำนวนข้อคือ 25 ในขั้นนี้จะได้ค่าคะแนนเจตคติของนักศึกษานายบาลแต่ละ
คน ๆ ละ 2 ค่า คือเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช นำค่าเฉลี่ยทั้ง 2 ค่า
มาถือว่าอยู่ในระดับใดมีความหมายอย่างไรในระดับคะแนนต่อไปนี้ (ฮูตี ภาษาและคณะ, 2526)

มากกว่า 6.00 ถึง 9.00 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ในระดับ สูง

มากกว่า 3.00 ถึง 6.00 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ในระดับ ปานกลาง

มากกว่า 0 ถึง 3.00 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ในระดับ ต่ำ

น้อยกว่า 0 ถึง (-3.00) หมายถึง มีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ในระดับ ต่ำ

น้อยกว่า (-3.00) ถึง (-6.00) หมายถึง มีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือต่อการดูแล
ผู้ป่วยจิตเวช ในระดับ ปานกลาง

น้อยกว่า (-6.00) ถึง (-9.00) หมายถึง มีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช หรือ ต่อการดูแล
ผู้ป่วยจิตเวช ในระดับ สูง

คุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือโดย การหาความตรง และความ
เที่ยง มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. การหาความตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยนำเครื่องมือ ชุดที่ 2 แบบวัดความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่สร้างแล้วทั้งหมดไป
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและ
ความถูกต้องของการใช้ภาษาของเครื่องมือ ถึงเกณฑ์ความเห็นตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ใน 5
ท่าน จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรง
คุณวุฒิ

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือ ชุดที่ 2 แบบวัดความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว
แล้วและเครื่องมือชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชไปทดลองใช้กับ
นักศึกษานักพยาบาลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงของ
เครื่องมือในแต่ละชุด โดยวิธีการสอบซ้ำ (Test-retest method) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติกรณษบาลสุขภาพจิต และจิตเวช มีค่าความเที่ยง 0.81

แบบวัดเจตคติของนักศึกษานายบาลต่อผู้ป่วยจิตเวช มีค่าความเที่ยง 0.86

แบบวัดเจตคติของนักศึกษานายบาลต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช มีค่าความเที่ยง 0.89

(รายละเอียดการคำนวณอยู่ในภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษานายบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2538 โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 3 แห่ง อีก 2 แห่งผู้วิจัยได้อธิบายถึงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้กับอาจารย์ที่เป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ในแต่ละวิทยาลัย แล้วให้แบบสอบถามกับอาจารย์ที่เป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมทำการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ ส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ 26 กุมภาพันธ์ ถึง 18 มีนาคม 2538 เป็นเวลา 3 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer)

ยกเว้นข้อ 1 ดังนี้

- นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งได้แก่ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม จำนวน 20 ประเด็นปัญหา ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม จำนวน 100 ปัจจัย แนวทางการแก้ไข แนวทางการป้องกันการเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม มาจำแนกตามกรอบแนวคิดต่าง ๆ (ตามที่เสนอในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย)

2. หาความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
3. คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม
4. เปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) และหากพบว่าความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างน้อย 1 คู่แล้วจะเปรียบเทียบหาคู่โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe 's Method)
5. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ความถี่และร้อยละของสถานการณ์เชิงจริยธรรม และลำดับที่ของข้อคำถาม
ในแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล
สุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกความตามสถานการณ์เชิงจริยธรรม

สถานการณ์เชิงจริยธรรม	ลำดับที่ของข้อคำถาม	รวม	ร้อยละ
การเคารพในสิทธิของผู้ป่วย	4, 8, 9, 16, 17, 20, 21, 27, 30, 31, 35	11	27.50
การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึง ความเป็นบุคคล	5, 6, 13, 22, 23, 28, 33, 36, 37, 40	10	25.00
การตระหนักในหน้าที่ของพยาบาล	2, 10, 11, 12, 15, 18, 19, 32, 34	9	22.50
การช่วยเหลือเกื้อกูล	1, 14, 38	3	7.50
การมีสัมพันธภาพ	3, 39	2	5.00
การปฏิบัติตามกฎระเบียบ	7, 25	2	5.00
การบอกความจริงแก่ผู้ป่วย	26, 29	2	5.00
การปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างเป็นธรรม	24	1	2.50
รวม		40	100